

Rafał Dubowski

Sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym – reforma czy *status quo*?¹

An objection against a an order for payment issued in the course of electronic writ-of-payment proceedings – a reform or a status quo? (BAS 2159/17): The bill contains an amendment of Article 505³⁶ of the Code of Civil Procedure enabling the defendant to file an objection against a an order for payment issued in the course of electronic writ-of-payment proceedings. The reasons of procedural economy are justify introducing changes that make it possible to partially appeal from the EPU's payment order. In the author's opinion, the implementation of the reasons of the bill does not require addition of new paragraphs. In order to achieve the same result, it is enough to modify the indicated article in such a way that the acceptable scope of the appeal and the effects of raising the objection are set out in provisions concerning the "traditional" writ-of-payment proceedings.

Keywords: Code of Civil Procedure | bill

Słowa kluczowe: Kodeks postępowania cywilnego | projekt ustawy

Doktor nauk prawnych; rafaldubowski@wp.pl.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk sejmowy nr 1296/VIII kad.; dalej: projekt). W istocie zmierza ona do udzielenia odpowiedzi na dwa istotne pytania:

- Czy istnieje potrzeba nowelizacji art. 505³⁶ ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2016, poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.)?
- A jeśli tak, to czy właściwą odpowiedź na nią stanowi projekt ustawy zawarty w druku sejmowym nr 1296?

¹ *Opinia prawna na temat poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego* sporządzona 7 listopada 2017 r. na zlecenie dyrekcji Biura Analiz Sejmowych, druk sejmowy nr 1296/VIII kad.; BAS 2159/17.

Podstawowe założenia opiniowanego projektu

Projekt przewiduje zmianę art. 505³⁶ k.p.c. umożliwiającą pozwanemu wniesienie sprzeciwu od części nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym (dalej: EPU). W świetle projektowanych rozwiązań prawidłowe wniesienie sprzeciwu przez jednego z pozwanych będzie skutkowało tym, że nakaz zapłaty utraci moc wyłącznie w odniesieniu do tego z pozwanych, który wniósł sprzeciw, a w przypadku, gdy sprzeciw zostanie wniesiony jedynie co do części rozstrzygnięcia, utraci on moc tylko w stosunku do tej części, w której został zaskarżony.

Za reformą i przeciw reformie

1. Posłowie występujący z inicjatywą ustawodawczą zadeklarowali na wstępie uzasadnienia, że projekt ma na celu zmienić art. 505³⁶ k.p.c.: *tak, aby był on zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej* (uzasadnienie, s. 1). W świetle prezentowanych przez projektodawców wyjaśnień potrzeba dostosowania wskazanego wyżej przepisu do wymogów ustawy zasadniczej wynika z postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 15 stycznia 2015 r. (sygn. akt P 7/12)².

Postanowienie to zapadło w związku z pytaniem prawnym Sądu Rejonowego w Chełmie, który zwrócił się do sądu konstytucyjnego m.in. o zbadanie, czy obowiązujący wówczas art. 505³⁶ § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim przewiduje, że sprzeciw od nakazu zapłaty wniesiony przez jednego z pozwanych skutkuje uchynieniem nakazu zapłaty w całości, oraz w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości częściowego zaskarżenia nakazu zapłaty, jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 oraz art. 76 Konstytucji RP.

Należy zauważyć, że wbrew twierdzeniom projektodawców w postanowieniu z 15 stycznia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny nie orzekł o niezgodności art. 505³⁶ § 1 k.p.c. z Konstytucją, lecz umorzył w tym zakresie postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Uzasadniając swoje stanowisko, Trybunał wskazał, że nie mógł przystąpić do merytorycznej oceny wątpliwości konstytucyjnych zgłoszonych przez Sąd Rejonowy w Chełmie ze względu na to, iż w tej

² OTK-A ZU 2015, nr 1, poz. 7. W uzasadnieniu stwierdzono np.: *Jak wynika z postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 15 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. akt P 7/12, artykuł 505³⁶ § 1 k.p.c. w obecnym brzmieniu jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (...) Treść przepisu określonego w art. 505³⁶ k.p.c. zdaniem Trybunału Konstytucyjnego stoi w sprzeczności z art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (uzasadnienie, s. 2).*

sprawie nie zostały spełnione wszystkie przesłanki formalne dopuszczalności orzekania³.

Jak wskazuje się w piśmiennictwie prawniczym, postanowienie o umorzeniu kończy postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym, a wątpliwości konstytucyjne podmiotu inicjującego postępowanie pozostają nierozstrzygnięte⁴. Nie prowadzi ono zatem ani do zmiany w prawie (tak jak wyrok o niekonstytucyjności), ani do powstania stanu powagi rzeczy osądzonej w odniesieniu do konkretnych zarzutów konstytucyjnych podniesionych przez inicjatora postępowania⁵.

Projektodawcy, powołując się na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego, przytaczają wyłącznie twierdzenia zamieszczone w pierwszej części uzasadnienia, w której m.in. zreferowano stanowisko Sądu Rejonowego w Chełmie, Marszałka Sejmu oraz Prokuratora Generalnego. W związku z tym, że tylko sąd pytający wyraził wątpliwości co do zgodności art. 505³⁶ § 1 k.p.c. z Konstytucją, można przypuszczać, iż autorzy projektu błędnie przypisują Trybunałowi Konstytucyjnemu poglądy wyrażone przez Sąd Rejonowy w Chełmie.

Owszem pkt I.1.2.4. uzasadnienia postanowienia *prima facie* może sprawić wrażenie jakoby Trybunał Konstytucyjny stwierdzał niekonstytucyjność art. 505³⁶ § 1 k.p.c., niemniej nie można tego fragmentu odrywać od kontekstu i zapominać, że znajduje się on po formule *stan faktyczny sprawy jest następujący* i przed wprowadzeniem *Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje*.

O tym, że w pkt I.1.2.4. zreferowano stanowisko sądu pytającego, świadczy nie tylko jego umiejscowienie w strukturze uzasadnienia, ale także porównanie jego treści z treścią uzasadnienia pytania prawnego Sądu Rejonowego w Chełmie⁶.

Ponadto należy mieć na uwadze, że niezależnie od tego, iż w sprawie o sygn. akt P 7/12 niespełnione były przesłanki dopuszczalności orzekania, Trybunał mógł wydać postanowienie sygnalizacyjne, gdyby stwierdził uchybienie lub lukę w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu

³ A mianowicie nie została spełniona przesłanka funkcjonalna, tj. kwestionowane unormowania przepisu nie miały związku ze stanem faktycznym sprawy, w związku z którą pytanie prawne zostało postawione; zob. w szczególności pkt II.1–2 uzasadnienia postanowienia TK z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt P 7/12.

⁴ Zob. M. Wiącek, *Pytanie prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2011, s. 395.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Zob. pytanie prawne Sądu Rejonowego w Chełmie (postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z 13 października 2013 r.), <http://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Sprawa?cid=3&dokument=11659&sprawa=8392> [dostęp 6 listopada 2017 r.], s. 12–14 (s. 14–16 dokumentu w wersji elektronicznej).

prawnego Rzeczypospolitej⁷. Niemniej jednak tego rodzaju postanowienie nie zapadło⁸.

Konieczność wprowadzenia zmian w interesującym nas zakresie nie była też sygnalizowana w przedstawionej w 2015 r. informacji o istotnych problemach wynikających z działalności i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego⁹.

Konkludując, należy stwierdzić, że ani postanowieniem z 15 stycznia 2015 r., ani w żaden inny sposób Trybunał Konstytucyjny nie wskazał na potrzebę reformy art. 505³⁶ k.p.c. Oczywiście, co trzeba podkreślić, nie podważa to słuszności wątpliwości konstytucyjnych wyartykułowanych przez projektodawców. Nie stoi to również na przeszkodzie, aby w przyszłości Trybunał zakwestionował zgodność art. 505³⁶ k.p.c. z ustawą zasadniczą. Jednakże do tej pory sąd konstytucyjny ani merytorycznie nie badał tej kwestii, ani nawet nie sygnalizował potrzeby dostosowania wskazanego przepisu do postanowień ustawy zasadniczej. W związku z tym powoływanie się na autorytet Trybunału Konstytucyjnego celem uzasadniania nowelizacji art. 505³⁶ k.p.c. nie znajduje podstaw.

Na marginesie pragnę dodać, że powyższa analiza podważa nie tylko poprawność argumentacji projektodawców, ale także zasadność poglądu przedstawionego w opinii Sądu Najwyższego głoszącego, że: *Projekt stanowi (...) wypełnienie luki legislacyjnej powstałej po wydaniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 15.01.2015 r., sygn. P 7/12*¹⁰.

2. Oceniając zasadność zaproponowanych zmian legislacyjnych, warto zwrócić uwagę na to, że zaskarżenie sprzeciwem części nakazu zapłaty dopuszczalne jest w „tradycyjnym” postępowaniu upominawczym¹¹. W świetle art. 503 § 1, art. 504 § 2 oraz nieco pokrętnie sformułowanego art. 505 § 2 k.p.c. należy przyjąć, że:

⁷ Zob. obowiązujący w chwili wydania postanowienia TK z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt P 7/12, art. 4 ust. 2 ustawy z 1 września 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. nr 102, poz. 643, ze zm.) oraz § 54 uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego z 3 października 2006 r. w sprawie regulaminu Trybunału Konstytucyjnego (M.P. nr 72, poz. 720).

⁸ Zob. wykaz postanowień sygnalizacyjnych w zakładce „sygnalizacja” na stronie: <http://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Szukaj?cid=1> [dostęp 6 listopada 2017 r.].

⁹ Zob. *Informacja o istotnych problemach wynikających z działalności i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego w 2015 roku*, http://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/dokumenty/publikacje/informacje_o_problemach/Informacja2015.pdf [dostęp 6 listopada 2017 r.].

¹⁰ Zob. Sąd Najwyższy Rzeczypospolitej Polskiej, *Uwagi do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (do druku 1296)*, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/4D3CAB29E3F6E05DC12580D6004F44D2/%24File/1296-003.pdf> [dostęp 6 listopada 2017 r.], s. 1 (s. 2 w dokumencie elektronicznym).

¹¹ Na możliwość wniesienia sprzeciwu co do części nakazu zapłaty w „zwykłym” postępowaniu upominawczym trafnie zwracają uwagę również projektodawcy, zob. uzasadnienie, s. 1.

- w sytuacji, gdy nakaz zapłaty obejmuje więcej niż jedno roszczenie, a pozwany wniesie sprzeciw od nakazu w odniesieniu do jednego lub tylko niektórych spośród roszczeń, nakaz zapłaty utraci moc jedynie w stosunku do roszczeń zaskarżonych sprzeciwem (natomiast w odniesieniu do roszczeń objętych nakazem, co do których nie zostanie wniesiony sprzeciw, nakaz zapłaty się uprawomocni),
- w przypadku, gdy jest kilku współpозwanych o to samo roszczenie, a tylko jeden albo kilku z nich wniesie sprzeciw, nakaz zapłaty utraci moc w stosunku do nich, a w odniesieniu do pozostałych współpозwanych się uprawomocni¹².

Ponadto Sąd Najwyższy w uchwale z 28 października 2004 r. stwierdził, że: *dopuszczalne jest zaskarżenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym jedynie co do części zasądzonego roszczenia*¹³.

Z powyższych uwag wynika, że rozwiązania przyjęte w „tradycyjnym” postępowaniu upominawczym korespondują z tymi, których wprowadzenie do EPU proponują projektodawcy.

W związku z tym, że EPU jest rodzajem postępowania odrębnego, konstrukcyjnie stanowiącego odmianę postępowania upominawczego¹⁴, występujące między nimi różnice muszą znajdować uzasadnienie w specyfice każdego z tych postępowań. Niemniej, jak sądzę, dopuszczalność wnoszenia sprzeciwu co do

¹² Zob. K. Flaga-Gieruszyńska, Artykuł 505 [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, Warszawa 2017, s. 962; D. Zawistowski, Artykuł 505 [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. II, Artykuły 367–505³⁷, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2010, s. 727–728. Niektórzy autorzy, moim zdaniem trafnie, dodają, że wyjątkowo, wówczas gdy między pozwanymi zachodzi współuczestnictwo, jednolite wniesienie sprzeciwu przez któregokolwiek z nich wywoła skutek względem pozostałych; tak: J.P. Naworski, *Sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Próba wykładni art. 505 § 1 i 2 k.p.c.*, „Radca Prawny” 2013, nr 3, s. 68; K. Weitz, Artykuł 505 [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. III, *Postępowanie rozpoznawcze*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, s. 849; R. Flejszar, Artykuł 505 [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. I, *Art. 1–729*, red. A. Góra-Błaszczkowska, Warszawa 2016, s. 1451; A. Marciniak, Artykuł 505 [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. II, *Art. 367–729*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016, s. 588.

¹³ Uchwała SN z 28 października 2008 r., sygn. akt III CZP 57/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 171. Tak też A.M. Arkuszewska, *Charakter sprzeciwu od nakazu zapłaty – postępowanie upominawcze, europejskie postępowanie nakazowe, elektroniczne postępowanie upominawcze*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 17, s. 930. Odmiennie K. Flaga-Gieruszyńska, Artykuł 505, *op. cit.*, s. 962; M. Manowska, *Postępowania odrębne w procesie cywilnym*, Warszawa 2012, s. 201–202.

¹⁴ Zob. K. Weitz, Artykuł 505²⁸ [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. III, *Postępowanie rozpoznawcze*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, s. 942.

części nakazu zapłaty wydanego w EPU wyłączono bez istnienia ku temu prawie i społecznie doniosłych względów.

Nie sposób odnaleźć tego rodzaju racji w uzasadnieniu do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁵, który stanowił podstawę prac nad wprowadzeniem EPU. Ograniczono się tam do stwierdzenia: *Założeniem e.p.u. jest utrata mocy nakazu zapłaty w całości. Nie przewiduje się możliwości wnoszenia sprzeciwu co do części nakazu*¹⁶.

Wyłączenia dopuszczalności zaskarżenia nakazu zapłaty w części nie umotywowano również w uzasadnieniu do rozpatrywanego w VII kadencji Sejmu RP projektu ustawy, który zakładał nowelizację art. 505³⁶ k.p.c.¹⁷.

Argumentację na rzecz niedopuszczalności częściowego zaskarżenia nakazu zapłaty wydanego w EPU przedstawiono natomiast w opinii Naczelnej Rady Adwokackiej dotyczącej opiniowanego projektu. Podniesiono tam, że obowiązujący art. 505³⁶ k.p.c. pełni funkcję gwarancyjną i ma na celu ochronę: *pozwanych co do których powód wskazał błędne dane adresowe*¹⁸. Odwołując się do doniesień medialnych, w opinii tej wskazano, że w praktyce: *niejednokrotnie zdarzało się, że powód podawał nieprawidłowy adres pozwanego, a pozwany dowiadywał się o tym, że przeciwko niemu wydano nakaz zapłaty dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego, kiedy to komornik kierował już korespondencję na prawidłowy adres pozwanego*¹⁹. Zdaniem Naczelnej Rady Adwokackiej obowiązujący art. 505³⁶ k.p.c. chroni zaś przed nierzetelnym działaniem powoda, ponieważ w sytuacji, gdy: *nakaz zapłaty zostanie skutecznie doręczony do choć jednego pozwanego i tenże wniesie sprzeciw od niego nakaz zapłaty straci moc w całości, a więc także w stosunku do pozostałych pozwanych*²⁰.

Wydaje się jednak, że funkcja gwarancyjna nie może stanowić *ratio legis* art. 505³⁶ k.p.c., bowiem niedopuszczalność zaskarżenia nakazu zapłaty w części

¹⁵ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 859/VI kad., [http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/C66F9B18F6C35321C12574A200267FCC/\\$file/859.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/C66F9B18F6C35321C12574A200267FCC/$file/859.pdf) [dostęp 6 listopada 2017 r.].

¹⁶ *Ibidem*, s. 14 uzasadnienia (s. 37 dokumentu w wersji elektronicznej).

¹⁷ Zob. rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2678/VII kad., <http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/875C0623FA3DA082C1257D410036BBCD/%24File/2678.pdf> [dostęp 6 listopada 2017 r.].

¹⁸ Naczelna Rada Adwokacka, *Opinia do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 1296)*, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/7B5C24322F23B75BC12580D80035C92D/%24File/1296-004.pdf> [dostęp 6 listopada 2017 r.], s. 1 (s. 2 dokumentu w wersji elektronicznej).

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

wcale nie zmienia sytuacji współpозwanych wówczas, gdy powód nieprawidłowo oznaczy adres każdego z nich, ani nie zapobiega negatywnym konsekwencjom błędnego wskazania adresu przez powoda w przypadku, gdy w sprawie występuje tylko jeden pozwany.

Ochronie przed nieprawidłowościami, na które zwrócono uwagę w opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, służą inne rozwiązania Kodeksu postępowania cywilnego. W szczególności należy wskazać na art. 820³ § 1 k.p.c., który przewiduje, że na wniosek dłużnika komornik zawiesza postępowanie prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty wydanego w EPU, jeżeli nakaz zapłaty mimo podwójnego prawidłowego awizowania nie został przez stronę odebrany i w rezultacie tego został uznany za doręczony na inny adres aniżeli miejsce zamieszkania dłużnika ustalone w postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto zgodnie z art. 505³² § 3 k.p.c. sąd może skazać na grzywnę powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności oznaczył nieprawidłowo adresy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników.

Owszem, można przypuszczać, że zdaniem Naczelnej Rady Adwokackiej te i inne środki²¹, służące ochronie pozwanego (dłużnika) przed nierzetelnym działaniem powoda (wierzyciela), są niewystarczające. Sądzę jednak, że taka ocena powinna skłaniać raczej do poszukiwania instrumentów z natury podobnych do tych wyżej wskazanych, niż stanowić argument za utrzymaniem *status quo* w zakresie art. 505³⁶ k.p.c.

Podsumowując tę część opinii, pragnę stwierdzić, że nie znajduję dostatecznych podstaw do różnicowania zakresu, w którym może zostać zaskarżony nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym i EPU.

3. Przepis art. 505³⁶ k.p.c. w obowiązującym brzmieniu powoduje rozbieżności interpretacyjne. Część przedstawicieli doktryny wskazuje bowiem, że w sytuacji, gdy sprzeciw od nakazu zapłaty złoży choćby tylko jeden z kilku współpозwanych, nakaz utraci moc w całości względem ich wszystkich²². Inni zaś²³, podobnie jak Sąd Najwyższy²⁴, przyjmują, że wniesienie sprzeciwu w EPU powoduje utratę mocy nakazu zapłaty w całości w stosunku do pozwanego, który wniósł

²¹ Zob. np. art. art. 505^{29a} oraz art. 505³² § 2 k.p.c.

²² Zob. np. J. Widło, *Elektroniczne postępowanie upominawcze*, Warszawa 2010, s. 48 oraz 102; A.M. Arkuszewska, *Charakter sprzeciwu*, *op. cit.*, s. 930.

²³ Zob. np. M. Manowska, *Postępowania odrębne*, *op. cit.*, s. 201–202; Ł. Goździaszek, *Elektroniczne postępowanie upominawcze*, Warszawa 2014, s. 213. Ponadto zob. pkt I.2.2.2. uzasadnienia postanowienia TK z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt P 7/12, z którego wynika, że w postępowaniu przed Trybunałem stanowisko to podzielił również Marszałek Sejmu.

²⁴ Uchwała SN z 9 czerwca 2017 r., sygn. akt III CZP 21/17, LEX nr 2301818.

sprzeciw, i nie wywołuje tego skutku w odniesieniu do pozostałych współpozwanym, którzy sprzeciwu nie wnieśli.

Prima facie może wydawać się oczywiste to, że pojęcie „całości nakazu” dotyczy nie tylko całości roszczenia i kumulacji przedmiotowej, ale również kumulacji podmiotowej. Jednakże istnieją także ważne argumenty pozwalające uzasadnić trafność drugiego z powyższych stanowisk²⁵.

Biorąc pod uwagę, że przepisy prawa powinny wyrażać wolę prawodawcy w sposób jednoznaczny i zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm, sądzę, że pożądane jest wprowadzenie takich regulacji, które nie pozostawiałyby wątpliwości co do tego, jakie skutki dla współpozwanym rodzi wniesienie sprzeciwu przez jednego lub tylko niektórych z nich. Z pewnością postulat ten spełnia proponowany przez projektodawców art. 505³⁶ § 2, jednakże w dalszej części opinii wskażę również alternatywne rozwiązanie prowadzące do osiągnięcia tego celu.

4. Za dopuszczalnością częściowego zaskarżenia nakazu zapłaty wydanego w EPU przemawiają względy ekonomii procesowej. Już w toku prac nad EPU i zaraz po ich zakończeniu niektórzy badacze prawa trafnie zauważyli, że brak możliwości wniesienia sprzeciwu co do części nakazu niejako „zmusza” pozwanego do kwestionowania całego rozstrzygnięcia nawet wówczas, gdy w pewnym zakresie zgadza się on z zasadnością powództwa²⁶. Chociaż w praktyce w tym niespornym zakresie pozwany może zaniechać obrony, to jednak na skutek wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty i tak przecież utraci moc w całości. A więc tym samym droga do uprawomocnienia się rozstrzygnięcia w tej *de facto* niebudzącej sprzeciwu części niepotrzebnie się wydłuży²⁷.

²⁵ Zob. M. Manowska, *Postępowania odrębne, op. cit.*, s. 201–202; Ł. Goździaszek, *Elektroniczne postępowanie, op. cit.*, s. 213; uchwała SN z 9 czerwca 2017 r., sygn. akt III CZP 21/17, LEX nr 2301818; pkt I.2.2.2. uzasadnienia postanowienia TK z 15 stycznia 2015 r., sygn. akt P 7/12.

²⁶ Zob. T. Zembrzusi, *Opinia prawna do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 859)*, [http://orka.sejm.gov.pl/IEKSBAS.nsf/0/C125728000417C20C12574DE0034A7BF/\\$file/i2357-08.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/IEKSBAS.nsf/0/C125728000417C20C12574DE0034A7BF/$file/i2357-08.pdf) [dostęp 6 listopada 2017 r.], s. 10; P. Biezuński, *Komentarz do ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*, 2009, LEX, komentarz do art. 505³⁶; K. Jasińska, A. Lejko, *Komentarz do niektórych przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego*, 2010, LEX, komentarz do art. 505³⁶.

²⁷ Zob. P. Telenga, Artykuł 505³⁶ [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. I, *Komentarz do art. 1–729*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2017, s. 870; P. Telenga, Artykuł 505³⁶ [w:] M. Tchórzewski, P. Telenga, *Elektroniczne postępowanie upominawcze*, Warszawa 2010, s. 54, gdzie autor napisał, że okoliczność ta może wskazywać na to, iż art. 505³⁶ k.p.c. jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji, który gwarantuje każdemu prawo do rozpoznania sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki.

Na problem ten słusznie zwrócili uwagę również projektodawcy (uzasadnienie, s. 1–2). Nie ulega wątpliwości, że zaproponowana przez nich reforma, umożliwiająca zaskarżenie nakazu zapłaty w części, pozytywnie wpłynęłaby na szybkość postępowania. Biorąc pod uwagę, że celem przyświecającym wprowadzeniu EPU było usprawnienie załatwiania spraw cywilnych, można tylko dziwić się, że wbrew sugestiom zgłaszanym podczas prac parlamentarnych takie rozwiązanie nie zostało wówczas przyjęte²⁸.

5. Oceniając technikę legislacyjną przyjętą w projekcie, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze, jak już była mowa powyżej, zaskarżenie nakazu zapłaty w części dopuszczalne jest w „zwykłym” postępowaniu upominawczym. Po drugie, zgodnie z art. 505²⁸ k.p.c. w EPU stosuje się przepisy dotyczące „tradycyjnego” postępowania upominawczego przy uwzględnieniu odrębności wynikających z rozdziału zatytułowanego „Elektroniczne postępowanie upominawcze”. Tym samym, aby zrealizować założenia przyświecające projektodawcom, nie trzeba dodawać § 2 i 3 do art. 505³⁶ k.p.c. Wystarczy zmodyfikować art. 505³⁶ k.p.c. tak, aby stanowił on jedynie o odrębnościach występujących w EPU (przekazanie sprawy do sądu właściwości ogólnej, brak opłaty uzupełniającej). W takim przypadku dopuszczalny zakres zaskarżenia i skutki wniesienia sprzeciwu określałyby – stosowane na mocy art. 505²⁸ k.p.c. – przepisy dotyczące „tradycyjnego” postępowania upominawczego. Zabieg ten pozwoliłby nie tylko uniknąć zbędnych powtórzeń, ale również gwarantowałby spójność regulacji dotyczących obu rodzajów postępowań.

Podsumowanie

Mając na uwadze przedstawione wyżej względy, uważam, że nowelizacja art. 505³⁶ k.p.c. jest zasadna. Kierunek zmian przyjęty w opiniowanym projekcie oceniam jako właściwy. Moje wątpliwości budzi natomiast zastosowana w nim technika legislacyjna. W związku z tym rekomenduję pełne wykorzystanie możliwości, które stwarza odesłanie zawarte w art. 505²⁸ k.p.c.

²⁸ T. Zembrzuski, *Opinia prawna, op. cit.*, s. 10.